

مدرسه مزرعه کشاورز (FFS) رهیافتی نوین در ترویج کشاورزی

مؤلفان

دکتر غلامرضا دین پناه عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری
دکتر سید مهدی میردامادی عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
دکتر سید وحید علوی عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان مازندران

سرشناسه	دین پناه، غلامرضا
هتوان و نام پدید آور	مدرسه مزرعه کشاورز (FFS) رهیافتی نوین در ترویج کشاورزی/غلامرضا دین پناه، مهدی میردامادی، وحید علوی.
مشخصات نشر	کرج: سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، معاونت ترویج و آموزش، نشر آموزش کشاورزی، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	۷۲ص: جدول؛ ۱۴/۵×۲۱/۵سم.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۵۲۰-۱۸۹-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	واژه نامه
موضوع	کشاورزی - ترویج - تحقیق
موضوع	کشاورزی پایدار
شناسه افزوده	میردامادی، مهدی
شناسه افزوده	کرج: سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، معاونت ترویج و آموزش، نشر آموزش کشاورزی
رده بندی کنگره	۱۳۸۸ ۹۵۲/۵۴۴۵
رده بندی دیویی	۶۳۰/۷۱۷
شماره کتابشناسی ملی	۸۰۱۹۴۹۱

ISBN: 978-964-520-189-8

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۲۰-۱۸۹-۸

مدرسه مزرعه کشاورز (FFS) رهیافتی نوین در ترویج کشاورزی

مؤلفین: دکتر غلامرضا دین پناه - دکتر سید مهدی میردامادی - دکتر سید وحید علوی

ناشر: نشر آموزش کشاورزی

سال انتشار: ۱۳۸۸

صفحه آرا: نادیا اکبریه

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

قطع: رقعی

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

طراحی لیتوگرافی، چاپ و صحافی: دفتر خدمات تکنولوژی آموزشی - نشر آموزش کشاورزی

حق چاپ © محفوظ

مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلفین است.

کرج - کیلومتر ۷ جاده ماهدشت، معاونت ترویج و آموزش کشاورزی، دفتر خدمات

تکنولوژی آموزشی نشر آموزش کشاورزی ۶۷۰۰۶۲۲-۲۶۱۰

پیشگفتار

صنعت کشاورزی زنجیره ای است که به طور کلی، حلقه اول آن را پژوهشگران وحلقه آخر را کشاورزان تشکیل می دهند. وظیفه کامل نمودن این زنجیره به عهده ترویج گزارده شده که به عنوان حلقه میانی، دانش فنی را از پژوهشگر اخذ، با ادبیات بومی کشاورزان هر منطقه تطبیق و در نهایت به کشاورزان انتقال می دهد. چالشی که امروزه ترویج با آن روبرو است، انتقال صحیح این دانش فنی از محل اصلی تولید دانش کاربردی کشاورزی (مراکز تحقیقاتی در سطح کشور که با هدف پاسخگویی به نیازهای کاربردی کشاورزان ایجاد شده و فعالیت می کنند) به بهره برداران یعنی کشاورزان است. با توجه به نیاز روز افزون به دانش و فناوری در صنعت کشاورزی، اهمیت این موضوع آشکارتر می گردد. افزایش جمعیت و محدودیت افزایش سطح اراضی قابل کشت، کشاورزان را ناچار به استفاده از نهاده های کشاورزی به ویژه سموم و کودهای شیمیایی در سطحی وسیع برای افزایش عملکرد نموده است. این امر باعث آلودگی آب های زیرزمینی و سطحی، فرسایش ژنتیکی، نابودی گونه های گیاهی و جانوری و برهم زدن تعادل زیست بوم در محیط طبیعی و در معرض خطر قرار گرفتن سلامتی انسان شده است.

امروزه با توجه به پژوهش های صورت گرفته، راه حل هایی برای افزایش عملکرد در واحد سطح پیشنهاد گردیده که علاوه بر رفع مشکلات کوتاه و بلند مدت تولید غذا، ملاحظات زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی را نیز مورد توجه قرار داده است. از جمله موارد مهم مطرح شده، رهیافت مدرسه مزرعه کشاورز می باشد^۱ که به عنوان یک نوع روش شناسی مشارکتی و با استفاده از اصول آموزش بزرگسالان بر افزایش تفکر انتقادی و توان تصمیم گیری در کشاورزان تأکید می

کند. مجموعه حاضر به بررسی جنبه های مختلف این رهیافت به مروجان و کارگزاران توسعه کمک می کند تا با توجه بیشتر به این رهیافت ترویجی آن را عملیاتی نمایند. نظر به اینکه این کتاب برگرفته از رساله دکتری نگارنده می باشد لازم است از دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تشکر و قدردانی به عمل آورده شود.

غلامرضا دین پناه

تابستان ۱۳۸۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: تاریخچه، مفهوم و فلسفه رهیافت مدرسه مزرعه
۹	فصل دوم: اهداف، اصول، اجزا و ویژگی های رهیافت مدرسه مزرعه
۱۹	فصل سوم: یادگیری و فعالیتهای اصلی در رهیافت مدرسه مزرعه
	فصل چهارم: پیش نیازها، شاخص های کیفی و فرآیندهای عملیاتی در
۲۶	رهیافت مدرسه مزرعه
۳۵	فصل پنجم: پایداری و پیامدها در رهیافت مدرسه مزرعه
۴۲	فصل ششم: نوآوری و توسعه تکنولوژی در رهیافت مدرسه مزرعه
۵۰	فصل هفتم: مقایسه رهیافت مدرسه مزرعه با دیگر رهیافتهای ترویجی ..
۵۸	فصل هشتم: نقش و وظایف تسهیلگر در رهیافت مدرسه مزرعه
۶۲	منابع

فهرست جدول

صفحه	عنوان
۱۱	جدول شماره (۱): اهداف مدرسه مزرعه کشاورز در حیطه‌های یادگیری
۲۱	جدول شماره (۲): تفاوت آموزش رسمی و غیررسمی از دیدگاه تسهیلگران مدرسه مزرعه کشاورز
۳۳	جدول شماره (۳): ماتریس فعالیتهای اکوسیستم زراعی
۳۴	جدول شماره (۴): ماتریس فعالیت عناوین خاص
۳۴	جدول شماره (۵): ماتریس فعالیت پویایی گروه
۳۹	جدول شماره (۶): اثرات سریع و توسعه ای رهیافت مدرسه مزرعه کشاورز
۵۱	جدول شماره (۷): مقایسه رهیافت مدرسه مزرعه کشاورز با رهیافت آموزش و دیدار
۵۲	جدول شماره (۸): مقایسه رهیافت مدرسه مزرعه کشاورز با رهیافت انتقال تکنولوژی
۵۴	جدول شماره (۹): مقایسه رهیافت حفاظتی و مدرسه مزرعه کشاورز در مدیریت اکوسیستم زراعی

فهرست نمودار

صفحه	عنوان
	نمودار شماره (۱): مقایسه رهیافت متعارف با رهیافت مدرسه مزرعه
۷	کشاورز
۸	نمودار شماره (۲): یادگیری در مدرسه مزرعه کشاورز
	نمودار شماره (۳): ارتباط اصول روششناسی مدرسه مزرعه کشاورز و
۳۸	عوامل پایداری آن
	نمودار شماره (۴): فرآیند نشر و توسعه تکنولوژی در مدرسه مزرعه
۴۳	کشاورز
	نمودار شماره (۵): روش شناسی ارتقاء نوآوری های کشاورزان در مدرسه
۴۵	میدانی کشاورز